

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 26/1997 vp

Hallituksen esitykset laiksi vakuutustarkastuksen kustantamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 17 päivänä lokakuuta 1997 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen 151/1997 vp.

Edelleen eduskunta on 19 marraskuuta 1997 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen 224/1997 vp.

Esitysten käsittely

Valiokunta on käsitellyt esitykset toistensa yhteydessä.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- vanhempi hallitussihteeri Hannu Hakkola, ylitarkastaja Pia Jokinen, sosiaali- ja terveysministeriö

- budjettineuvos Pertti Tuhkanen, valtiovarainministeriö
 - varatuomari Mikko Nyyssölä, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto TT
 - asiamies Jukka Karhu, Palvelutyönantajat ry
 - lakimies Janne Metsämäki, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
 - sosiaalisihteeri Veikko Simpanen, Toimihenkilöjärjestö STTK ry
 - toimitusjohtaja Arto Ojala, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto ry
 - varatoimitusjohtaja Antti Tanskanen, Työeläkelaitosten Liitto ry
 - toiminnanjohtaja Folke Bergström, Eläkesäätiöyhdistys
 - toiminnanjohtaja Risto Heiskanen, Vakuutuskassojen yhdistys
 - yhteisjärjestön puheenjohtaja Laura Palokangas, Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry.
- Lisäksi Akava ry sekä Rakennusalan työttömyyskassa ja Kunta-alan työttömyyskassa ovat antaneet asiasta kirjalliset lausunnot.

HALLITUKSEN ESITYKSET

Hallituksen esitys 151/1997 vp

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vakuutustarkastuksen kustantamisesta annettua lakia. Vakuutustarkastuksen kustannusten korvaamiseksi vakuutus- ja eläkelaitoksilta sekä vakuutusyhdistyksiltä, vakuutuskassoilta ja eläkesäätiöil-

tä peritään erityinen maksu. Vastaava maksu ehdotetaan perittäväksi myös työttömyyskassalaissa tarkoitetuilta työttömyyskassoilta. Maksun määräytymisessä noudatettaisiin samoja periaatteita kuin muiden laissa mainittujen laitosten osalta. Maksun tuotolla tehostettaisiin työttömyyskassojen ohjausta ja valvontaa erityisesti

yhdenmukaisen soveltamiskäytännön varmistamiseksi.

Esitys liittyy valtion vuoden 1998 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1998.

Hallituksen esitys 224/1997 vp

Suomalaisten vakuutusyhtiöiden, ulkomaisten vakuutusyhtyritysten, joilla on Suomessa edustusto, vakuutusyhdistysten, vakuutuskassojen sekä eläkesäätiöiden valvonnasta valtiolle aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi peritään näiltä laitoksilta vuosittain määrättävä maksu.

Sosiaali- ja terveysministeriö on vuosittain määrännyt vakuutustarkastusmaksun, joka on käsittänyt sekä laitoksilta perittävän kiinteän

perusmaksun että laitosten maksutulon mukaan määräytyvän suhteellisen maksun. Maksut on peritty laitosryhmittäin, jolloin henkivakuutusyhtiöt, vahinkovakuutusyhtiöt ja työeläkevakuutusyhtiöt ovat kuuluneet samaan ryhmään, vakuutusyhtiöryhmään. Esityksessä ehdotetaan, että työeläkevakuutusyhtiöt erotettaisiin vakuutusyhtiöryhmästä omaksi ryhmäkseen, jolloin tarkastusmaksu voitaisiin määrätä näille laitoksille paremmin vastaamaan niihin kohdistuvia valvonnasta aiheutuvia kustannuksia.

Samalla esityksessä ehdotetaan täsmennettäväksi viittausta ulkomaisiin vakuutusyhtiöihin vastaamaan ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain käsitettä kolmannen maan vakuutusyhtiöstä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1998.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Yleistä

Hallituksen esitysten perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esityksiä tarpeellisina ja tarkoituksenmukaisina. Valiokunta puoltaa hallituksen esityksiin sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Työttömyyskassojen valvonnan osalta valiokunta toteaa, että on positiivista, että työttömyysturvaan liittyvien kassakäytäntöjen yhdenmukaisuuteen ja viranomaisten välisen yhteistyön edellytysten parantamiseen kiinnitetään huomiota. Samalla kun työttömyyskassojen valvontaa tehostetaan ja laajennetaan jälkikäteisvalvonnan suuntaan, on huolehdittava siitä, että myös etukäteen tapahtuvaan ohjeistamiseen ja soveltamisohjeiden täsmällisyyteen varataan riittävästi resursseja. Erityisesti lakimuutosten yhteydessä tulee soveltamisohjeiden olla riittävän ajoissa kassojen käytössä. Valiokunta katsoo, että etukäteisohjaamisella on käytännössä mer-

kittävä vaikutus työttömyyskassojen jäsenten tasa-arvoisen aseman turvaamiseksi.

Koska molempien hallituksen esitysten lakiehdotukset koskevat samaa lainkohtaa, valiokunta on yhteensovittanut nämä ehdotukset. Yhdenmukaisuuden vuoksi on tehtävä lakitekni-
nen korjaus myös lain 4 §:ään.

Laki vakuutustarkastuksen kustantamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

1 §. Pykälän 1 momentissa esitetään hallituksen esityksessä lueteltavaksi ne laitokset, joilta maksut perittäisiin ryhmäkohtaisesti, lukuun ottamatta henkivakuutusyhtiöitä ja vahinkovakuutusyhtiöitä, joilta maksut perittäisiin yhteisenä laitosryhmänä. Koska työttömyyskassat esitetään hallituksen esityksessä sisällytettäväksi momentissa tarkoitetuksi tahoiksi, joilta myös perittäisiin valvonnasta johtuvien kustannusten korvaamiseksi sosiaali- ja terveysministeriön määräämä maksu, aiheuttaa lisäys tarpeen tarkistaa momentin sanamuotojen yhdenmukaisuutta. Työttömyyskassoja ei voida pitää varsinaisina vakuutuslaitoksina, vaan yhteisinä, joiden tar-

koituksena on eri laeissa tarkoitettujen etuuksien järjestäminen jäsenilleen. Koska laissa useissa kohdin vakuutuslaitoskäsite on kuitenkin korvattu käsitteellä ”laitos” ja kun työttömyyskassoista voidaan näissä tapauksissa käyttää myös käsitettä laitos, valiokunta ehdottaa, että yhdenmukaisuuden vuoksi ilmaisu ”vakuutuslaitos” korvataan ilmaisulla ”laitos”.

4 §. Pykälässä säädetään oikeudesta hakea muutosta sosiaali- ja terveysministeriön määräämään maksuun korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Pykälän 1 momentin mukaan vakuutuslaitoksella on oikeus hakea muutosta sille määrättyyn maksuun. Yhdenmukaisuuden vuoksi valiokunta ehdottaa, että ilmaisu ”vakuutuslaitos” korvataan ilmaisulla ”laitos”.

Valiokunnan muutosehdotuksista aiheutuu tarve muuttaa myös lain nimikettä ja johtolauseetta.

Ehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että hallituksen esitykseen 151/1997 vp sisältyvä lakiehdotus täydennetään hallituksen esitykseen 224/1997 vp sisältyvällä lakiehdotuksella ja hyväksytään muutettuna seuraavasti:

Laki

vakuutustarkastuksen kustantamisesta annetun lain 1 ja 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vakuutustarkastuksen kustantamisesta 14 päivänä heinäkuuta 1944 annetun lain (479/1944) 1 §:n 1 momentti ja 4 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 1 §:n 1 momentti laissa 401/1995, seuraavasti:

1 §

Suomalaisten henkivakuutusyhtiöiden, vahinkovakuutusyhtiöiden, työeläkevakuutusyhtiöiden, ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annettussa laissa (398/1995) tarkoitettujen kolmansien maiden vakuutusyhtiöiden, joilla on toimilupa harjoittaa vakuutusliikettä Suomessa, vakuutusyhdistysten, vakuutuskassojen, eläkesäätiöiden sekä työttömyyskassojen valvonnasta johtuvien kustannusten korvaamiseksi näiden laitosten on kultakin kalenterivuodelta tammikuun aikana suoritettava sosiaali- ja terveysministeriön määräämä maksu. Tässä pykälässä tarkoituiltu laitoksilta valtion maksuperustelain (150/1992) nojalla hakemusten perusteella annettavista päätöksistä sekä rekisteriotteista ja todistuksista perittävät maksut ja vakuutusyhtiön toimilupamaksusta annetussa laissa (1421/1993) tarkoitettu toimilupamaksu otetaan vähennyksenä huomioon tämän lain mukaista maksua määrätessä. Maksu peritään ryhmittäin siten, että edellä mainitut *laitokset* muodostavat omat ryh-

mänsä. Henkivakuutusyhtiöt ja vahinkovakuutusyhtiöt muodostavat kuitenkin yhden laitostyöryhmän ja kolmansien maiden vakuutusyhtiöt, joilla on lupa harjoittaa vakuutusliikettä Suomessa, luetaan henkivakuutusyhtiöiden ja vahinkovakuutusyhtiöiden ryhmään sen mukaan minne vakuutusluokan mukaista vakuutustoimintaa niillä on toimilupansa mukaan oikeus harjoittaa.

4 § (uusi)

Laitoksella, joka on tyytymätön sille määrättyyn maksuun, on oikeus hakea muutostarkoituksesta korkeimmalta hallinto-oikeudelta kolmenkymmenen päivän kuluessa siitä päivästä, jona maksuluettelo on pantu nähtäväksi, sanottua päivää lukuun ottamatta.

Voimaantulosäännös
(Kuten HE 151/1997 vp)

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 1997

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Virpa Puisto /sd
vpj. Maija Perho /kok
jäs. Anne Huotari /vas
Liisa Hyssälä /kesk
Mikko Kuoppa /va-r
Eero Lämsä /kesk

Pirkko Peltomo /sd
Margareta Pietikäinen /r
Osmo Soininvaara /vihr
Marjatta Vehkaoja /sd
Marja-Leena Viljamaa /sd
vjäs. Matti Ryhänen /kesk.